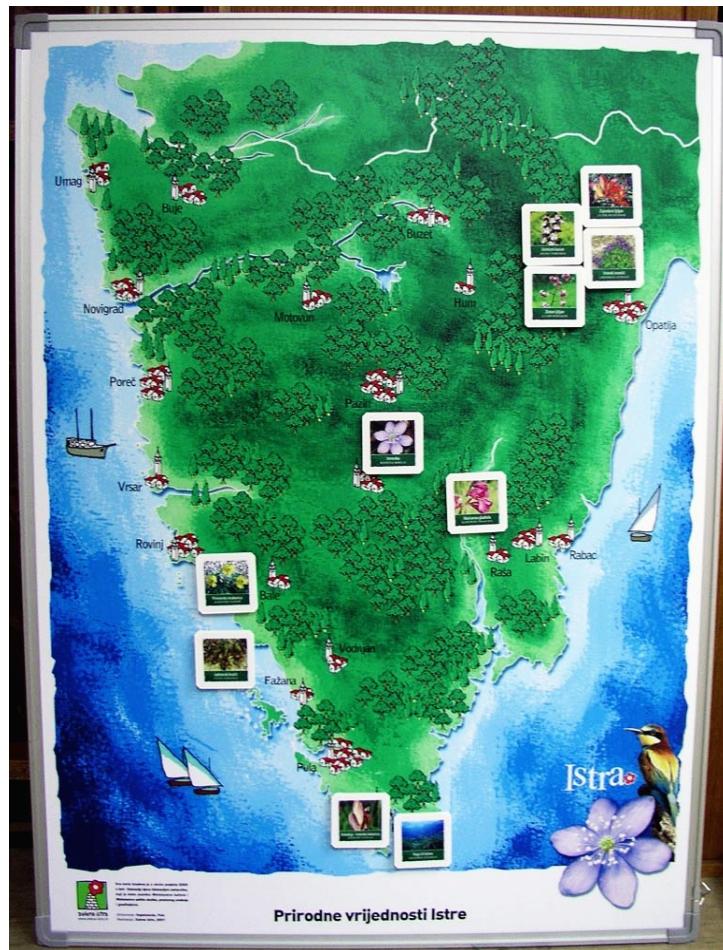

EDEN U ISTRI

U sklopu projekta EDEN u Istri - **Edukacija djece edukacijom nastavnika o zaštiti prirode u Istri**, Zelena Istra je izradila vrlo atraktivan didaktički materijal. Riječ je o karti/panou prirodnih vrijednosti Istre dimenzija 120 x 90 cm; karta je magnetna, a uz nju se nalazi i 30 magnetnih pločica na kojima je prikazano 10 zaštićenih područja u Istri, 10 zaštićenih biljnih i 10 zaštićenih životinjskih vrsta u Istri. Zadatak učenika je smjestiti pločice na odgovarajuća mjesta na karti s obzirom na lokaciju zaštićenog područja odnosno na tipično stanište zaštićene biljne i životinske vrste. Karte Istre poklonjene su osnovnim školama čije nastavnice su sudjelovale u projektu: Dr. Mate Demarina, Medulin , Monte Zaro/ Tone Peruško, Šijana, Vidikovac, i Veli Vrh, Pula, Fažana, Fažana i Vodnjan, Vodnjan.

U ovom projektu, kojeg financira Ministarstvo kulture, sudjeluje devet nastavnica iz osam osnovnih škola u Istri. Jedna od aktivnosti na projektu bila je i radionica na kojoj su nastavnice imale zadatak osmislitri prikladan edukativni materijal kojim bi učenicima približili temu prirodnih vrijednosti u Istarskoj županiji. Rezultat zajedničkog kreativnog procesa tijekom ove radionice bilo je upravo idejno rješenje za sada već realiziranu kartu prirodnih vrijednosti Istre. Nastavnica Nada Hukić, voditeljica aktiva nastavnika biologije za Istarsku županiju, prezentirala je iskustva iz projekta Eden u Istri na godišnjem nacionalnom skupu nastavnika biologije i kemije, koji se 13. travnja održao u Opatiji. Na ovom skupu prezentirana je i karta prirodnih vrijednosti Istre. Budući da se sama ideja i njena praktična realizacija jako svidjela prisutnim nastavnicama, postoji mogućnost da će se slični projekti realizirati i u drugim županijama.

Vesna Petrović

4.4. - PREDAVANJE "BORAVAK U PRIRODI U SLUŽBI ZDRAVLJA - ZAŠTIĆENE PRIRODNE VRIJEDNOSTI U ISTARSKOJ ŽUPANIJI"

U sklopu obilježavanja svjetskog Dana zdravlja, Zelena Istra je u pulskoj Gimnaziji održala 4. travnja predavanje "Boravak u prirodi u službi zdravlja - zaštićene prirodne vrijednosti u Istarskoj županiji". Predavanje je privuklo oko 40 srednjoškolaca kojima su prezentirane prirodne vrijednosti naše županije s posebnim osvrtom na zaštićena područja i pješačke staze koje u njima postoje.

Nediljko Landeka

5.4. - ZELENA ISTRA UPUTILA SVOJE KOMENTARE NA PRIJEDLOG STRATEGIJE EUROPSKE BANKE ZA OBNOVU I RAZVITAK ZA HRVATSKU

Komentari upućeni na Strategiju EBRD-a za Hrvatsku odnosili su se na nužnost očuvanja Nacionalnog parka Brijuni i sporni koncept razvitka turizma koji nudi projekt Brijuni rivijera. Budući da se u prijedlogu Strategije navodi razvijanje turizma na otočju Brijuni, Zelena Istra je podsjetila EBRD da je Brijunsko otočje proglašeno Nacionalnim parkom 80-ih godina, a prema definiciji International Union for the Conservation of Nature, nacionalni park mora osigurati temelje za duhovne, znanstvene, edukacijske, rekreacijske i posjetiteljske oblike korištenja u skladu s okolišem. Nažalost, interesi nespojivi s usvojenim oblikom zaštite prirode stječu prednost, te je opravdana sumnja da će se umjesto maksimalne afirmacije zaštite, očuvana priroda iskoristiti radi profita. Nacionalna bogatstva treba čuvati zbog njih samih odnosno oslobođiti ih pragmatičnih obaveza. Golf turniri, polo takmičenja, planiranja izgradnja novih kapaciteta nespojivi su s usvojenim oblikom zaštite prirode, a to se upravo događa na Brijunskom otočju. Smatramo da Nacionalni park Brijuni, kao i svi drugi nacionalni parkovi u svijetu, mora prvenstveno biti meta izletničkog, a ne stacionarnog turizma (a kamo li elitnog turizma).

Mogućnost podrške EBRD-a projektu Brijuni rivijera Zelena Istra je komentirala na sljedeći način:

Za postojanje studije pod nazivom "Koncept najbolje uporabe za odabране lokacije za projekt Brijuni rivijera" tvrke Horwath Consulting javnost nije znala sve dok lokalni dnevni list nije o tome pisao u kontekstu negativnog mišljenja Savjeta za prostorno uređenje Vlade RH o studiji. Premda se radi o projektu potencijalno velikog učinka na stanovništvo i okoliš južne Istre, tijekom kreiranja projekta Brijuni rivijera u potpunosti je zaboravljen proces stvaranja javnog konsenzusa. **Potpunim isključivanjem javnosti iz procesa odlučivanja o projektu Brijuni rivijera stvoreno je u Istri veliko protivljenje i strah od njegovih mogućih negativnih posljedica.** Općina Bale u Istri ponudila je puno održiviji način gospodarenja priobaljem od modela Brijuni rivijere (vidi programsko-prostornu koncepciju razvoja Općine Bale i njen stav o potrebi strogog nadzora nad procesima urbanizacije i visoke zaštite svojih osnovnih ekoloških potencijala), koji se temelji na konsenzusu lokalnih dionika, pa je nejasno zašto se nameće lošiji model Brijuni rivijere?

Situacija u Hrvatskoj je zaista dramatična po pitanju zaštite okoliša, naročito kada se radi o pristupu javnosti informacijama koje se odnose na okoliš, njihovu mogućnost sudjelovanja u odlučivanju i njihovu mogućnost pristupa pravosuđu u obrani svojih prava. Trenutna ozbiljna manjkavost hrvatskog zakonodavstva po pitanju sudjelovanja javnosti i procjene utjecaja na okoliš, ne smije biti prepreka EBRD-u u utvrđivanju održivosti novih projekata i planova. Ukoliko EBRD pokaže interes za finansijskom podrškom projektu Brijuni rivijera, Zelena Istra očekuje da će se prilikom njegovog procjenjivanja koristiti berem minimalnim standardima procjene utjecaja na okoliš i sudjelovanja javnosti koji vrijede u Europskoj uniji.

O pulskom sustavu odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda:

Preporuka Zelene Istre odnosi se na uvrštanje poziva vlastima u Hrvatskoj da za financiranje predlažu i podnose tehnički, ekonomski i okolišno prihvatljive i suvremene koncepte za općinsku infrastrukturu umjesto zastarjelih koncepcija usvojenih bez javne rasprave (kao što se to dogodilo s pulskim projektom odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda, koji je prošao EBRD-ovu procjenu: umjesto dugoročnog rješenja odvodnje i pročišćavanja, MEIP-u je bio cilj popravak postojeće kanalizacijske infrastrukture, koja se temeljila na studiji iz 1978. godine).

Dušica Radojčić

20.4. - DAN PLANETA ZEMLJE, 22. TRAVNJA, OBILJEŽEN AKCIJOM SADNJE BOROVA U ŠUMI LUNGOMARE U PULI: ŠUMA ĆE RASTI ZAJEDNO S DJECOM

Dan planeta Zemlje obilježili smo akcijom pomlađivanja šume Lungomare u Puli. Akcijom smo željeli potaknuti sustavnu brigu o toj omiljenoj pulskoj šumi, ali i uputiti apel gradskoj vlasti da onemogući prodaju zemljišta i izgradnju u rubnim dijelovima šume, kako se to do sada događalo, te naročito da onemogući izgradnju novog hotela i novog pročišćivača otpadnih voda grada u šumi. No, akcija ima i mnogo širi značaj: njome se Zelena Istra priključuje kampanji Ujedinjenih naroda, čiji je cilj tijekom 2007. godine zasaditi milijardu stabala širom Zemlje i tako povećati javnu svijest u djelovanju protiv klimatskih promjena.

Za nas su šumu sadili naši roditelji, djedovi i bake 50-ih godina. Zato smo pomlađivanje šume Lungomare započeli upravo uz pomoć najmladih, za koje se šuma mora sačuvati.. "Savezništvo" su u ovoj akciji Zelenoj Istri pružili Udruga ravnatelja privatnih dječjih vrtića Pule, Osnovna škola Vidikovac i škola za strane jezike "Byron". Na mjestu gdje je u šumi gorjelo ili je šuma prorijeđena posadili smo sadnice pinije (*Pinus pinea*). Po jedno stablo doniralo je 13 dječjih vrtića, OŠ Vidikovac i djeca iz škole stranih jezika Byron. Ostala stabla poklonile su pulske tvrtke. Djeca, njih 300-ak, su u petak, 20. travnja prisustvovala sadnji, "svoje" stablo obilježili pločicom, plesali oko svojih stabala, uz pomoć pulskih šumara zaljevali... Ukupno smo posadili 44 stabla.

Proizvod akcije pošumljavanja 50ih godina, alepsi borovi šume Lungomare danas imaju oko 60 godina. Svojim su entuzijazmom puljani krš priobalja pretvorili u najljepšu gradsku rekreacijsku zonu. Budući da su stabla većinom jednake starosti, ukoliko se sada nešto učini, šumi borova u budućnosti prijeti odumiranje. Iako je prirodna obnova alepskog bora inače jednostavna, kada se radi o zakorovljenim površinama ili površinama s mnogo posjetitelja, prirodna obnova je nemoguća. Da ju ne bismo izgubili, šumu moramo pomladiti.

Posebno zahvaljujemo Šumariji Pula i poduzeću Michele d.o.o, bez čije pomoći akcija ne bi bila moguća!!

Stabla su donirali dječji vrtići iz Pule: Sunčica, Topolino, Oblutak, Vjeverica, Šiljo, Snoopy, Moj dan, Dado, Cipelići, Bambi, Veseljko, Ciciban, Pinokio.

Škole OŠ Vidikovac, škola za strane jezike Byron.

Tvrtke Big Blue, Lumenart, Uljanik strojogradnja alatnica, Lush, Regional - Istarski magazin, online novine Regional Express.

RADIONICE O PROPISNOM ZBRINJAVANJU OPASNOG OTPADA

EDUKACIJA AUTOMEHANIČARA I AUTOLAKIRERA O ZBRINJAVANJU OTPADA

Nakon što smo u ožujku organizirali dvije radionice o propisnom zbrinjavanju otpada namijenjene djelatnicima u fotolaboratorijima, tiskarama i kemijskim čistionicama, u 4. i 12. travnja smo organizirali novi ciklus radionica, ovoga puta namijenjen djelatnicima u automehaničarskim i autolakirerskim servisima.

Pokazalo se da je ovakva vrsta edukacije prijeko potrebna jer **velik broj automehaničara i autolakirera, ali i djelatnika u auto-kućama, ne znaju koje su im zakonske obaveze** dobivanja dozvola (vodopravna dozvola i dr.) koje moraju imati kako bi poslovali u skladu sa zakonom, niti znaju kako ispuniti i voditi propisane obrasce (očeviđnike, prijavne listove, prateće listove i dr.).

Teme su bile iste kao i na radionicama u ožujku, prilagođene za specifičnu djelatnost:

1. Zakonske obaveze odvojenog zbrinjavanja otpada (primjena novih pravilnika i sl.)
2. Ispunjavanje zakonski propisane dokumentacije (očeviđnika, pratećih listova, ishodovanje dozvola i sl.)
- praktični dio
3. Primjena mjera zaštite okoliša u radu (kritične točke gdje može doći do zagađenja okoliša i sl.)
4. Organiziranje u clustere radi podizanja standarda zaštite okoliša

Sudionicima su te **informacije pružene putem stručnog predavanja te kroz simulaciju ispunjavanja dokumentacije i odgovaranje na konkretna pitanja**. Dobili su skripte u tiskanom i digitalnom obliku na CD- u sa zakonskim propisima koji se odnose na njihovu djelatnost, mjerama zaštite okoliša u njihovoj djelatnosti, uputama kako ispuniti obrasce za prijavu u Katastar emisija u okoliš, propisanim očeviđnicima koje je potrebno voditi i primjerima kako ih treba ispunjavati.

Predavanja na radionicama su držali Milena Radošević (Zelena Istra), Vesna Petrović, magistrica zaštite okoliša i Bruno Kostelić iz Odsjeka za zaštitu okoliša Istarske županije, voditelj Kataстра emisija u okoliš.

Evaluacija koju su sami sudionici na kraju radionica napravili pokazala je da su informacije koje su primili iznimno korisne i konkretne i da je ovakva edukacija pun pogodak.

Do lipnja bit će organiziran još jedan ciklus za automehaničare i autolakirere u Pazinu te za ugostitelje u Medulinu i Rovinju zbog velike količine otpadnog jestivog ulja i hrane koju proizvode.

Za sudjelovanje na radionicama ne plaća se nikakva naknada.

Radionice su organizirane u suradnji sa HGK – Županijskom komorom Pula i Obrtničkom komorom Istarske županije koje su osigurale prostor i pozvale svoje članove na edukaciju. Edukacija poslovnog sektora o pravilnom gospodarenju otpadom dio je projekta "Mobilizacija pograničnih regija Slovenije i Hrvatske u korištenju koncepta 4R+3E u gospodarenju otpadom" koji Zelena Istra provodi u suradnji sa slovenskim okolišnim nevladinim organizacijama Pomurski ekološki center, Zveza ekoloških gibanj Slovenije i Notranjski ekološki center. Projekt financira EU.

Više informacija i najave sljedećih događanja možete naći putem linka 4R+3E na www.zelena-istra.hr.

Milena Radošević

EDUKACIJA DJECE O LOKALNIM PRIRODNIM VRIJEDNOSTIMA

DJECA OŠ LIŽNJAN I DJEČJEG DOMA U PULI ZAJEDNO UREDILA BOTANIČKI VRT!

Učenici osnovne eko-škole "Dr. Mate Demarin" iz Ližnjana pod vodstvom učiteljice Dubravke Karčić 21. travnja su ugostili svoje vršnjake iz Dječjeg doma u Puli poveši ih u obilazak školskog botaničkog vrta. Botanički vrt u dvorištu škole u Ližnjalu uređen je 2005.g. , kada su u suradnji sa Zelenom Istrom posadene i pločicama s nazivima obilježene biljke tipične za podneblje južne Istre.

Djeca iz Dječjeg doma u Puli su tako naučila koje su to tipične biljke koje ovdje rastu, koje su zaštićene, koje su ljekovite, kako se mogu koristiti za čajeve ili začine i zašto ih je važno poznavati i očuvati. U znak prijateljstva u dvorištu škole su zajedno posadili žižulu.

Da bi svojim novim prijateljima što bolje prenijeli znanje kako uzgajati biljke, učenici ližnjanske škole uzvratili su posjet **28. travnja. Tom su prilikom uredili dio dvorišta Dječjeg doma u Puli i zajedno zasadili mali botanički vrt sačinjen od ružmarina, lavande, kamilice, maslina i drugih mirisnih biljaka.**

Ruke su bile pune zemlje a lica puna smijeha. Mali Ližnjanci su za ugodaj pravog vrta prijateljima poklonili i jednog malog vrtnog patuljka s kanticom vode da ih podsjeća da biljke moraju redovito zalijevati i paziti.

Suradnja škole u Ližnjalu i Dječjeg doma u Puli potaknuta je projektom "Edukacija djece o lokalnim prirodnim vrijednostima", kojeg financira Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa.

U svibnju će se još izraditi i prospekt kako urediti mali botanički vrt, koji će poslužiti kao poticaj drugim školama da nešto slično naprave u svom dvorištu.

Milena Radošević

SUDJELOVANJE U PROGRAMU OBRAZOVANJA O EUROPSKOJ UNIJI

OSTVARENI KONTAKTI S INSTITUCIJAMA EU U BRISELU

Predstavnica Zelene Istre sudjelovala je od 15. do 20. travnja u studijskom posjetu institucijama Europske unije u okviru Programa izobrazbe o EU kojeg provodi Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva i ECAS (European Citizens Action Service). U Programu, osim Zelene Istre, sudjeluje još 24 predstavnika civilnog sektora u Hrvatskoj.

Osim samog upoznavanja s radom institucija, svrha putovanja bila je i predstavljanje djelovanja civilnog društva u Hrvatskoj, problema u društvu, uzroka i načina na koji se udruge bore za pozitivne promjene u području ljudskih prava, socijale, zaštite okoliša i dr. Predstavnica Zelene Istre istaknula je problem nedostupnosti informacija, neuključivanja javnosti u procese donošenja odluka, nepoštivanje zakona, nefunkcioniranja inspekcijskih službi, izigravanja zakona zadovoljavanjem zakonski propisanih formi ali ne i stvarnog duha propisa (npr. tijekom javnih rasprava) i dr.

Posebno zanimljiv susret bio je s g. Adamom Kaznowskim, DG Regional Policy, koji je odgovoran za programiranje i dodjelu sredstava kroz IPA fond u Hrvatskoj. Projekti koji će se kroz taj fond financirati sredstvima EU morat će poštivati i **uvriježene europske procedure poput uključivanja javnosti u odlučivanje**, donošenje odluka na temelju jasno razrađenih kriterija i argumenata itd. Taj proces u Hrvatskoj bit će teško provjeravati i **zato je bitno da se u praćenje načina trošenja EU novca uključi i civilno društvo, pružajući povratne informacije Europskoj komisiji**.

Kao primjer loše prakse naveo je neke infrastrukturne projekte u zemljama koje su zadnje pristupile EU, poput Bugarske i Rumunjske, koji su stopirani zbog nepoštivanja procedure , zbog netransparentnosti i jer javnost nije bila uključena u odlučivanje i dr.

Više informacija u Zelenoj Istri možete dobiti od: Milene Radošević.

ZELENI TELEFON

Tijekom mjeseca travnja primili smo ukupno 29 poziva na Zeleni telefon i to: zelenilo-12, otpad-7, razno-5, olupine-3, šume-1, vode-1.

Ovoga se mjeseca najveći broj poziva na Zeleni telefon odnosio na sjeću stabala.

SJEĆA KRALJEVA

Slučaj br. 1 - Nekoliko poziva građana/ki odnosio se na nepažnju Uljanikovog vozača prilikom prijevoza velikih željeznih sekcija Splitskom ulicom. Budući da se u paralelnoj ulici odvijaju radovi postavljanja gradske kanalizacije, kamioni su bili prisiljeni promijeniti uobičajenu rutu - i tako je nastradalo stablo uz kolnik.

Osim što su ljudi ogorčeni zbog uništavanja predivnog stabla, zabrinuti su i za sudbinu ostalih stabala u toj ulici zbog prolaza kamiona sa sekcijama. Ono što ih je posebno uznemirilo je kako su hladnokrvno i brzo ispiljene i počišćene grane: vozači su, naime, u kamionu imali spremne motorne pile!!! Nevjerojatno! A jeste li ikada primijetili kako zbog prijevoza Uljanikovih sekcija izgledaju stabla na cesti Pula-Vodnjan? Pogledajte sljedeći put. Zašto im nadležni odjel Grada Pule to dopušta?

Slučaj br. 2 - Ista tema, drugo stablo: žalostan slučaj rušenja ogromnog stabla prekrasne krošnje kod pulske glazbene škole, zbog toga što je ono "dizalo ogradu i betonski pod". Bile su to riječi kojima nam je ravnateljica škole opravdala njegovo uklanjanje i zbog čega je od Grada zatražila, a potom i ishodila potrebnu dozvolu za njegovu sjeću. Zbog sjeće ograda je srušena - i tako je nestao i razlog sjeće!!

Grad Pula je, pak, uklanjanje stabla smatrao potrebnim jer "stablo krošnjom zauzima zračni prostor susjedne parcele koja nije u vlasništvu škole". Teško je povjerovati da je itko sposoban takvo nešto napisati u obrazloženju sjeće gorostasa u pulskom centru, a kamo li osobe koje su zadužene za očuvanje zelenog gradskog bogatstva. Zbog brojnosti sličnih slučajeva u posljednje vrijeme, pitamo nisu li te osobe pogriješile u izboru profesije i posla? (fotografije u prilogu snimila je Janet Ana Štiković)

PRIJE

SADA

Slučaj br. 3 - ali ovog puta pozitivan i prijmer pulskom nadležnom odjelu kako se ponašati prema gradskom zelenilu: stablo stare topole na fažanskoj rivi je istrulilo i zbog toga porezano, ali će odmah biti biti zamijenjeno šest metara visokom lipom!! Za tu soluciju u Puli ne znaju. Zato nam i jesu svи gradski drvoredi - krežubi i osuđeni na odumiranje.

Slučaj br. 4 - "Vjerojatno najbolji hrvatski stručnjak za parkovnu arhitekturu Dragutin Kiš" (82) (tjednik Fokus) tvrdi : "...turizam se danas na zapadnome Sredozemlju vrti oko dvaju stožera: kulture te vrtova i parkova. Ovo glede kulture možda još mogu shvatiti političari koji odlučuju o našoj sudsini, ali što se tiče vrtova i parkova, to im je potpuno nepoznato."

Koliko li je samo g. Kiš u pravu?

Naime, olaka rušenja ili prijedlozi gradnje u parkovima, zapuštenost postojećih parkova i drvoreda dovoljno govore u prilog tvrdnji g. Kiša. Očito je, međutim, da sličan nemar pokazuju i djelatnici Grada, koji odlučuju o sudsini naših parkova i stabala. Kako je Zelena Istra prijavila Konzervatorski odjel u Puli Ministarstvu kulture zbog nametanja urbanizacije i time spasila park od izgradnje, tako su to mogli učiniti i djelatnici Grada Pule. Da im je bilo stalo.

Naročito je za osudu bahato ponašanje Konzervatorskog odjela u Puli, potpuno neosjetljivog na potrebu očuvanja zelenila i parkova u gradu. Što se događa: zbog istraživanja nekog terena kadri su oštetiti i uništiti ne samo jedno ili više stabala (kao kod pulske katedrale ili cedar u Valerijinom parku), nego i cijeli park (Grada Graza).

Nakon obavljenih radova, jednostavno zatrpuju mjesto istraživanja, sada bez zelenila. Ne zamaraju se ni eventualnom zamjenskom sadnjom. Posljednji slučaj je iz Fažane; radi se o velikom stablu ispred župnog ureda srušenom zbog ljetos izvođenih arheoloških iskopa. Iz priložene slike vidi se što se sada nalazi na mjestu gdje su vršeni iskopi: umjesto stabla tucanik. Zbog odgovornih u Konzervatorskom odjelu, strahujemo od svakog njihovog novog projekta. Zadovoljavanje autistične potrebe uske struke bez ljudskosti i uvažavanja potreba stanovnika ovog grada nisu, naravno, neophodno vezani za tu struku - radi se samo o stavu nekog tko o tome odlučuje u pulskom odjelu. O čemu smo već jednom obavijestili njihove nadređene, pa nema nikakvih razloga da to ne učinimo i drugi put.

NOVOSTI OKO DALEKOVODA PLOMIN-VODNJAN

Što se tiče slučaja iz prošlog mjeseca u vezi s visokonaponskom dalekovodom Plomin-Vodnjan, nakon što smo uputili dopis HEP-u u Zagreb s nekoliko konkretnih pitanja u vezi zračenja, dobili smo tražene odgovore. Trenutno ih razmatra stručnjak koja nam pomaže oko rješavanja slučaja.